

Helge

Bogen

Adam Oehlenschläger: *Helge. Et Digt*. København, 1814.

I 1850 – da vore dages Haderslev Katedralskole gik fra at være en slesvig-holstensk til en dansk uddannelsesinstitution – blev der sat betydelige midler af til anskaffelse af værker, man anså for helt **essentielle for den danske kulturarv**. Bøgerne skulle være at finde på skolens bibliotek, fordi de skulle betyde noget ikke kun for dem, der blev undervist på skolen, men i endnu højere grad for dem, der underviste. Hvilket var ekstra vigtigt for en skole i den nationalt udsatte del af riget: Sønderjylland.

En vigtig gruppe var den såkaldte **guldalderlitteratur**, herunder værker af den danske digter **Adam Oehlenschläger**. Et af dem var *Helge*, en såkaldt digtcyklus, bestående af fire enkeltdele og omhandlende den danske sagnkonge af samme navn, bror til den lige så navnkundige **Roar**. Begge blev de konger. **Roar** fik hovedsæde i Lejre på Sjælland og grundlagde byen Roskilde (=Roars Kilde). **Helge** var derimod lidt af en vild krabat, hvis rette element var havet. Konstant var han på togt, beskæftiget med krig og eventyr og erobringer.

Og så var **Helge** – hvilket er et centralt tema i digtets sidste del – overordentlig glad for damer. Så meget, at han gjorde sin egen datter, **Yrsa**, gravid – de blev forældre til den mindst lige så berømte sagnkonge **Rolf Krake**. Selv hævdede **Helge**, at han intet som helst anede om, at det var hans egen datter han havde besvangret. Heri ser litteraturforskerne i dag et udtryk for, at **Helge** i virkeligheden handler om kønnenes kamp, ligestilling...

Forfatteren

Adam Oehlenschläger (1779-1850) er uden sammenligning en af de største forfattere i **den romantiske periode** i dansk litteraturhistorie. Han voksede op på Frederiksberg Slot, hvor hans far var slotsforvalter. Til at begynde med ville han være skuespiller. Senere slog han sig på jurastudiet på Københavns Universitet.

Sin helt store åbenbaring modtog han, da han i 1802 hørte den tyske filosof **Heinrich Steffens** holde forelæsning om den tyske romantik. Næste år fulgte en af hans berømteste digtsamlinger, kaldet *Digte 1803*, der bl.a. rummede digtet **Guldhornene**, og som skolen også ejer i originaludgave. Herefter gik det slag i slag med andre berømte værker, herunder *Helge* i 1814. Undervejs var han involveret i en pennefejde med digteren **Jens Baggesen**, der repræsenterede den ældre digterskole. Men ellers og stort set overalt nød han den feterede og beundrede skønånds berømmelse. Bl.a. hylledes han af den tyske digtnings store koryfæ, **Wolfgang von Goethe** under en flere år lang udlandsrejse til Tyskland, Frankrig og Italien. Højdepunktet kom, da han laurbærkronedes som **"Nordens digterkonge"** af den svenske digter **Esaias Tegnér** i Lunds domkirke i 1829.

I det civile liv var **Oehlenschläger** gift med **Christiane Heger** og tillige ansat som professor i æstetik ved Københavns Universitet. Han blev en gammel mand, der nåede at gennemleve hele den danske "Guldalder" inden sin død i 1850.

Baggrunden

Slægt. Ære. Hævn. Drab. Voldelig adfærd. Krig. Erobringstogter.

Dette er de centrale temaer i *Helge*. Næppe noget, vi i dag forbinder med såkaldt "danske værdier", men derimod så meget desto mere i den verden, der skildres i mange af **de nordiske sagn**, og som udgør "stoffet" for **Oehlenschläger**. Det var det, han inspireredes af, når han sad i sit studerekammer og undfangede sine digteriske værker.

Hvor fik han det fra? Fra de gamle krøniker – **Saxos Gesta Danorum**, "Danernes bedrifter". **Lejrekrøniken**. **Sven Aggesens Danmarkshistorie**. Gamle værker fra middelalderen i ca. **1200-tallet** om tider og bedrifter helt tilbage i jernalderen – **500-tallet** og deromkring. På **Oehlenschlägers** tid vidste man ikke det store om den tid. I dag ved vi en hel mere, ikke mindst takket være arkæologi og historisk videnskab. Af hvilken grund vi derfor med største lethed kan konstatere, at det meste af indholdet i *Helge* stort set er – nå, ja: Det rene digt.

Og dog: For hvordan kunne **Oehlenschläger** i den grad begejstre folk over det? Det kunne han, fordi det lå **på kanten af det historiske**. Den anelsesfulde, dunkle oprindelse for det, der er os: Danmark, danskerne. Sagnet om **Helge** er f.eks. ikke (kun) 100% eventyr, frit opfundet i de gamle krønikeskrivers hjerner. Den slags kunne studeres i andre gamle bøger, og det var der voldsomt brug for blandt det dannede publikum, da **Helge** udkom – året 1814. Et af de mest begrædelige årstal i Danmarkshistorien, hvor Norge blev udskilt fra Danmark. Året før havde der været statsbankerot. Økonomien lå i spåner. Efter **Napoleonskrigene** var Danmark bragt til tiggerstaven.